370.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

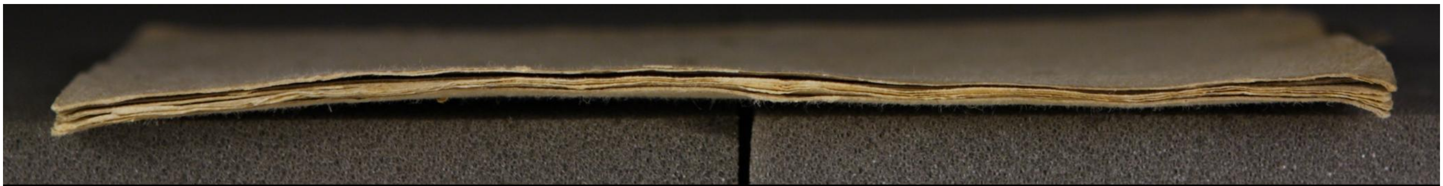
Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

No. 370.

M. Fischer fecit

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

L. N. 785

M

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

370.

ASSERTIONES DE SEPTIMA LEge Decalogi, NON FVRTVM FACIES, propoſitæ in diſputationem

à

Nicolao Hemmingio,

in Septembrj,

Anno

1572.

HAFNIÆ.

Excudebat Matthias Vinitor.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

1.

VT IN OMNI HONEſta lege, Duo ſpectanda ſunt, ratio & finis: ita etiam huius ſeptimæ legis, & rectiſsima ratio eſt, & vtiliſsimus finis.

2.

Ratio quidem hæc eſt: Deus cùm ſit iuſtiſsimus, vult vt ad normam ſuæ iuſtitiæ ſuum cuiq; tribuatur. Finis verò, vt homines ſua ſorte contenti, ſuumq; cuiq; tribuentes humanam ſocietatem communibus officijs foueant, iuuent, tueantur.

3.

Hac ratione & hoc fine legis inter ſe collatis facilè eſt videre, & quid hac lege præcipiatur, & quid vetetur.

4.

Vt enim omnia iſta hac lege præcipiuntur, quæ ordine iuſto à ratione ad finem eius aſſequendum tendunt: ita omnia quæ & à ratione deflectunt, & ad finem non rectè

feruntur,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

370.

feruntur, prohibentur. Vt enim illa ex caritatis fonte manant: ita hæc eandem perturbant.

5.

His iactis veluti fundamentis diſtinctius huius legis amplitudinem conſideremus, videamuſq; quæ particulares leges ſub hac communi contineantur.

6.

Sunt autem potiſsimum quinque leges particulares, quas hæc communis complectitur. Prima, de rerum diſtinctis dominijs. Secunda, de alienis contra iuſticiam non contrectandis. Tertia, de iuſtè quærendis proprijs. Quarta, de recta vſu quæſitorum. Quinta de ſoluendis debitis, quæ vel natura, vel lege alijs debentur. Hæc enim omnia cum ratione & fine legis propoſitæ conueniunt, de quibus ordine dicemus.

7.

Prima lex particularis, ſub communi comprehenſa, eſt de diſtinctis rerum dominijs. Nam cùm furtum prohibetur, diſcri-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

men traditur inter meum & tuum. Nam ſi mihi tuo, & tibi meo vti ex æquo liceret, furtum non committeretur, ſed rerum communio æqualis ſtatueretur.

8.

Iam ſi rerum communio eſſet æqualis, plerique omnes ſegniores & negligentiores in præſtandis officijs efficerentur, ex qua re humana ſocietas non ſolùm maxima detrimenta acciperet: verùmetiam paulatim litibus ſolueretur, et tandem miſerè aboleretur.

9.

Hæc detrimenta, ſolutio et abolitio humanæ ſocietatis, cùm manifeſtè pugnant cum lege naturæ (quæ dictat humanam ſocietatem conſeruandam eſſe) ſequitur eorum cauſam, nempe rerum communionem æqualem, cum lege naturæ pugnare. Quid enim magis cum natura pugnat, quàm quod naturam deſtruit?

10.

Hinc planiſſimè ſequitur quòd propoſuimus,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

370.

ſuimus, videlicet rerum diſtinctionem commendari & eſſe iuris naturalis, vt quæ faciat ad conſeruandam naturam humanam, qualis nunc eſt in hac vita poſt lapſum primorum parentum.

11.

Huc leges pertinent humanæ, quibus diſtincta rerum dominia approbantur, huc iudicia forenſia, huc gladius (quem magiſtratus à Deo accepit) quo rerum proprietates contra fures et latrones defenduntur.

12.

Verùm quia Deus voluit homines ſocietate coniungi, ſapienter diſtribuit ſua dona. Non enim vni contulit omnia, ſed alijs alia, vt tu meis, & ego tuis indigerem, ex quo nata eſt iuſtitia commutatiua, quæ, vt in commutatione rerum ſeruat æqualitatem: ita maximè facit ad aſſequendum finem legis, de qua agimus.

13.

Cum hac pugnat iniuſticia, quæ in re-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

rum permutatione æqualitatem non ſeruat pro temporum & locorum ratione. Neque enim ſimilis ſemper æqualitas eſſ poteſt in ſpecie, etſi in genere æqualitatem ſemper eſſe oporteat. De qua æqualitate gubernatorum rerumpublicarum eſt iudicare. Poſſunt enim gubernatores pro commodo ſocietatis humanæ hîc quædam permittere & quædam legibus ſtabilire.

14.

Vt autem hæc æqulitas commodius inter homines ſeruari poſſit, ſapienter numus inuentus eſt, qui quidem vſum ſuum non natura ſed hominum arbitrio, inſtituto ac lege tenet. Numus enim quaſi νόμος dictus eſt.

15.

Quapropter de numo non tàm ex materia & valore eius in ſe, quàm ex lege, vſu & fine iudicandum eſt.

16.

II. Secunda particularis lex, quæ ſub generali continetur eſt, ne quis aliena contra legem

gem

370.

legem contrectet. Eſt enim furtum rei alienæ iniuſta contrectatio. Ita enim ratio legis poſtulat, vt furti appellationem latius quàm iuriſconſulti accipiamus.

17.

Sunt autem furti genera duo, videlicet, clancularia ſurreptio & rapina.

18.

Clanculariæ ſurreptioni (cum qua pugnat virtus rariſsima αὐτάρκεια) tribuunt Iuriſconſulti nomen furti, quam interdum neceſsitate & iure belli excuſari diſputatur à nonnullis, quorum ſententiam tunc demum approbabo, quum eam cum capite legis: Dilige proximum tuum vt teipſum, non pugnare monſtrauerint. Quod tametſi aliquando fieri poſſe non nego: tamen quia de ea communis regula ſtatui vix poteſt, volo hîc omnia potius ad caritatis legem reuocari.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

19.

Rapina duplex eſt. Vna manifeſta, altera iuris prætextu palliata.

20.

Manifeſta rapina eſt, quæ per violentiam exercetur, qualis eſt latronum, piratarum, & omnium qui violenta manu iniuſtè alienas poſſeſſiones rapiunt, & auferunt.

21.

Rapina palliata prætextu iuris, eſt cùm potentiores non coacti neceſſitate, contra legem, et longo tempore confirmatam conſuetudinem, ſuorum ſubditorum facultates ad ſe tranſferunt, vt habeant inſtrumenta, non quibus conſeruare ſocietatem humanam poſſint, ſed quibus ſuæ ſuperbiæ & libidinibus ſatis faciant.

22.

Etſi autem huius generis rapina ſæpe committitur: tamen nolim hîc ſubditos ſibi de hoc genere ſumere iudicium. Nam hoc tempore plura ornamenta pacis, firmiora

ſubſidia

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

ſubſidia belli, & nerui reipublicæ maiores requiruntur quàm olim, quare & neceßario grauiora onera imponi ſubditis neceſſe eſt, quæ ſubditi æquo animo ferre debent, modo contra Deum arma ſumere noluerint.

23.

Potentiores tamen vellem cogitare non tàm quid libeat, quàm quid liceat, quod tum demum facerent ſi Deum timerent, ſubditos tanq̃ liberos proprios diligerent, quod Prophanus Cyrus à Zenophonte feciſſe ſcribitur.

24.

Tertia particularis lex, quæ ſub communi continetur, eſt, vt iuſtè quiſque quærat propria. Nam ſi diſtinctio rerum ſancitur lege Dei, & contrectatio rerum ad nos non pertinentium damnatur à Deo, certè aut iubemur propria iuſtè quærere, aut nos ipſos iniuſtè de medio tollere. Horum poſterius cùm ſit contra Deum & naturam, profecto et Deus & ipſa natura volunt, vt quilibet ſua quærat, & de iuſtè partis viuat.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

Iuſtè parta voco, quæ vel ex hæreditate iuſta quis poßidet, vel iuſto labore in legitima vocatione acquiſiuit.

26.

Legitimam vocationem definio cùm vtrumq; coniungitur, hoc eſt cùm et opus functionis ſit legitimum, & perſona operans legitimè ad opus faciendum ſit ordinata.

27.

Cùm hæc duo concurrunt, officium dicitur vocationis opus. Siquidem officium eſt, quod quilibet facere debet ex vocationis ſuæ conditione.

28.

Sed in officij ratione duo ſpectanda ſunt, videlicet genus officij & muneris executio.

29.

De genere officij tenenda eſt hæc regula: Omne officium faciens ad conſeruandos & ornandos ſtatus à Deo ordinatos,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

370.

videlicet Oeconomium, politicum, & Eccle-ſiaſticum primo, quarto, & hoc præcepto mandatur.

30.

In muneris executione fides & caritas regulæ eſſe debent. Fides quidem cauet, ne quis Deum offendat, ſuadet vt omnia ad gloriam Dei referat, continet operan-tem in timore Dei. Caritas verò cauet ne cui iniuria inferatur: Suadet vt proximi commodis ſeruiatur. Continetq; operantem in amore proximi.

31.

Ex his concluditur quòd vt Segnities & impoſtura hîc damnantur: ita ſedulitas & diligentia & candor in præſtando offi-cio commendantur.

32.

Quarta particularis lex, quæ ſub com-muni continetur requirit, vt legitimè quæ-ſitis vtamur in gloriam Dei, in miniſterij diuini conſeruationem, in reipublicæ commo-dum,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

dum, in ſuſtentationem noſtri & familiæ, in eleemoſynam qua ſubleuantur tenuiores.

33.

Vt huic legitimo vſui ſeruiunt virtutes, liberalitas, miſericordia & iuſticia: ita cum eo pugnant profuſio, tenacitas, auaricia, immiſericordia, iniuſticia.

34.

Poſtrema lex, quæ ſub hac communi continetur, iubet ſoluere quecunque alijs natura vel lege debentur.

35.

Qui enim non reddit quod debet, alienum detinet contra iuſticiam, quæ tribuit vnicuiq; quod ſuum eſt, quare & furti reus coram tribunali Dei peragitur. Rectè enim Auguſtinus ait: Omne quod malè poſſidetur, alienum eſt. Si alienum, furtum coram Deo iudicatur.

36.

Huc ergo pertinet præceptum Pauli: Reddite omnibus debita, Item: Nemini quic

quam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

370.

quam debeatis niſi hoc, vt inuicem diligatis. Hîc Paulus & præcipit ſoluenda eſſe debita, & diſtinguit debitorum genera.

37.

Quorum vnum ita ſolui vult vt nemini quicquam debeamus, Alterum perpetuò quidem ſoluendum poſtulat, quod tamen nunquam ita perſoluitur, quin adhuc debeatur aliquid.

38.

Prius illud debetur lege ciuili, & iuxta legem ſolui oportet. Poſterius natura, quod quidem iuxta naturam ſoluitur, ſed nunquam perſoluitur. Sed hæc forte ita clarius diſtinguuntur.

39.

Prius debitum eſt qnod ciuili obligatione debetur, videlicet cum lege ciuili aliquis ad ſoluendum obligatur, ita vt magiſtratus debitorem cogere poßit vt ſoluat, & puniat non ſoluentem. Atque hoc debitum Paulus vult perſolui, cùm ait: nihil cuiquam debeatis.

Poſte-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

40.

Poſterius debitum eſt, quod naturali obligatione debetur, videlicet cum natura aliquis ad ſoluendum obligatur Obligamur autem natura omnes ad mutuam dilectionem, & ad mutuæ dilectionis officia analoga præſtanda.

41.

De hoc debiti genere loquitur Paulus, cùm ait: Niſi hoc vt vos mutuo diligatis, ſignificans perpetuam obligationem eſſe, qua nos Deus & natura obligat, ad officia dilectionis.

42.

Neque huius obligationis ratio obſcura eſt, vt quæ ſit in ipſa natura impreſſa ab ipſo Deo opifice, quod tibi vis fieri alijs præſtabis. Qui ergo non diligit, & ex dilectionis lege benefacit proximo indigenti, contumax eſt aduerſus Deum & cum natura pugnat, indignus qui bonis naturæ fruatur.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

370.

QVÆSTIO.

NVM in ſumma famis neceſsitate conſtitutus (adeo vt periclitetur de vita) Si ſurripiat alicui (claudenti viſcera ſua ad ipſius clamorem) panem (quo ſatietur) contrectet alienum & furtum committat, nec ne?

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)

370.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 370 8° (LN 785)